

لرستان؛ گنجینه پنهان زاگرس و تاریخ

عطا حسن پور

مدیرکل میراث فرهنگی
لرستان

به منظور جلب مشارکت محلی در راستای حفظ آثار تاریخی از سال‌ها قبل برای خیلی از روستایان و عشایر کارت همیار میراث فرهنگی یا عضو انجمن میراث فرهنگی صادر کردیم. معمولاً به شکل ماهانه، فصلی یا سالانه به آنها سرزده و هدایایی تقدیم می‌کنیم؛ با این افراد تعامل و ارتباط بسیار نزدیکی داریم. در خیلی از نقاطی که آثار تاریخی در باغ یا ملک شخصی یک فرد قرار دارد، به عنوان حافظ اثر به فرد واگذار و در هر مراسمی از آنها تجلیل به عمل می‌آوریم.

در سنوات قبل این افراد را به سفرهای زیارتی برده و مشوق‌هایی از جمله بازدید رایگان از همه اماکن تاریخی کشور برای آنها در نظر گرفتیم.

دره خرم‌آباد در آستانه ثبت جهانی هست که بخشی از این پرونده شامل غارهای پیش از تاریخ است؛ یکی از غارها به نام گیلوران در کنار سفیدکوه قرار دارد.

در اواخر دهه ۶۰ بعد از اینکه غار معروف کلماکره در استان کشف و اشیای تاریخی آن به غارت رفت، موجی از حفاری‌های قاچاق در دل غارها صورت گرفت؛ حفارهای قاچاق به خیال اینکه در دل غارها اشیای تاریخی نهفته است، خیلی از غارها را تخریب و بیشترین آسیب به لایه‌های باستان‌شناسی غارها رسید.

تقریباً ۹۸ درصد غارهای موجود در کشور غارهای پیش از تاریخی هستند و درون آنها اشیای تاریخی وجود ندارد؛ کشف گنجینه در دل این غار باعث شده تا غارهای لرستان و غرب کشور مورد آسیب جدی قرار بگیرند. به مالک غار گیلوران اعلام کردیم که در

غار را در دل باغ خودت قرار بده و انتهای فنس‌ها را به اطراف این غار نصب کنی؛ در نهایت غار در درون باغ محصور شد.

بعد از این که ارزیاب یونسکو وارد لرستان شد، از غارهای پیش از تاریخی دره خرم‌آباد بازدید کرد، یکی از نمونه‌های موفق را این غار گیلوران اعلام کرد؛ با استفاده از جوامع محلی باعث حفظ و نگهداری این غار شدیم.

معمولاً ایونت‌ها، جشنواره‌ها، همایش‌ها و مراسم‌های برگزاری را در دل جوامع محلی، عشایری و حتی کوچ‌رو برپا می‌کنیم.

هنگام ثبت جهانی روستای بیشه برای سازمان جهانی جهانگردی یا همان WTO در روستای بیشه یک جشنواره به اسم رودریل برگزار کردیم؛ در روستای بیشه خط آهن سراسری که ثبت جهانی شده عبور و رودخانه سزار در آن جریان داشته که یکی از شاه‌رودهای خروشان جهان است.

مردم عموماً از این دو عنصر صنعتی و طبیعی یعنی ریل و رودخانه ارتزاق و امرار معاش دارند؛ بنابراین وقتی جشنواره اجرا شود، در زمینه فروش صنایع دستی و اجتماعات مردم اطراف نقش به‌سزایی دارد.

معمولاً مراسمات و جشنواره‌های موسیقی هم در دل روستاهای با آثار تاریخی و طبیعی برگزار می‌کنیم؛ جشنواره‌های کشاورزی از جمله انار، گردو، سیب، انجیر، زردآلو را برگزار می‌کنیم.

جشنواره گردشگری کشاورزی یا اگرورتوریسم و خیلی هم در جلب مشارکت مردم و حضور آنها تأثیر به‌سزایی دارد؛ باعث فروش صنایع دستی، لبنی و همچنین محصولات باغی می‌شود.

این جشنواره‌ها در قالب روستابازار با کمک جهاد کشاورزی انجام می‌شود؛ تاکنون خیلی بسیار مورد استقبال قرار گرفته است. در همین روستاها بازی‌های بومی و محلی هم اجرا می‌کنیم؛ این موضوع نیز برای مشارکت جوامع محلی در این جشنواره‌ها برای ما مهم است، که مردم نیز حضور پیدا می‌کنند.

برای افزایش آگاهی جوامع محلی به ویژه جوانان درباره ارزش‌های میراث فرهنگی هزار چندگاهی به بهانه‌های مختلف در مدارس و مساجد روستاها حضور پیدا می‌کنیم؛ به ویژه در مناسبت‌هایی مثل هفته میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی، روز فردوسی، حافظ

و سعادی در مدارس حاضر و دانش‌آموزان را با این هویت تاریخی و ارزش‌های ملی و ایرانی آشنا می‌کنیم.

نسل امروز و دانش‌آموزان از هویت تاریخی و ارزش‌های ملی فاصله گرفته و بیشتر به دنبال غربی‌ها هستند؛ ان‌شالله آگاهی بخشی به نسل امروز آن حلقه مفقوده بین نسل قدیم و هویت فرهنگی ایران با نسل امروز است را بتوانیم انجام دهیم.

در همین رابطه با چاپ کتاب، بروشور، کاتالوگ و بولتن‌های خبری این کار را انجام می‌دهیم؛ اخیراً با نصب QRcod در مدارس، دبیرستان‌ها و دانشگاه‌ها آن‌ها را با یک اپلیکیشن آشنا کردیم که در مورد تاریخ، هویت، ملیت و همچنین آثار جاذبه‌های

